

بەدەست خۆم نەبوو.....

عەلى سالىح مىران

بەدەست خۆم نەبوو.. وام بۆ ھات.....
 ھەر ئەو رۆژە وا نەبوو، بەلكو ھىچ رۆژىك لەو خەيالەدا نەبووم، لە شانۆگەريیەكى ناوختدا
 رۆلى بەرپرسیك ببىنم، يان رۆوتتر بىژم... رۆلى بەرپرسیكم پى ببىنن، جارى وا ھەيە مروف
 بەدەست خۆى نابى و دەكەوتتە گىژاويك، ئەگەر سەرى تىدا نەچى، بىگومان كاريگەرى خۆى
 لەسەر دوا رۆژانى ژيانى جى دەھىلى...
 بەلى (بەدەست خۆى نىيە)، ئەو دەستەواژەيە، پاساويكى لەبارە بۆ شاردنەوہى ئەو
 گۆرانكارىيانەى دواى گىژاوەكە رۆويان دا.. ئەو بەلای من گىژاو بوو، رەنگە لای كەسانى
 جەربەزەى دىكە، نەباى دىبى و نەباران! لى دەپاريتتەوہو دەكەوتتە ناو بەزمى گۆرانكارىيەكان
 و شەقىكىش لە رەزمى رابوردوو دەدات..
 تازە رۆژھەلاتبوو بەيانىيەكى فىنك بوو، ئۆتۆمبىلەكەش لەوبەرى شەقامەكە وەستابوو و
 شوفىر و پاسەوانەكانىش بەرەو رۆوم ھەنگاويان ناو جانتاكەيان لى وەرگرتم:
 - مامۆستاگيان ماوہيەكە چاوەروانىن..
 - سپاستان دەكەم ئەزىەتتان كىشا...

لەبەردەم ئۆتۆمبىلەكە وەستام، نەمزانى لە كام لاوہ سەركەوم، يەكى لە پاسەوانەكان دەرگاى
 دواوہى بۆ كردمەوہ، لە شوينەكەى كاك رزگارى دانام، دواوہى ئۆتۆمبىلەكە بە فەرشىكى جوان
 پۆشرا بوو، تەنھا من لە دواوہ سوار بووبووم و ھەردوو پاسەوانەكانىش لەبەردەمم لە پىشەوہ سوار

بووبون..

- ها.. كاك عەزىز.. چۆنى.. تەندروسىت،

شوفېرەكە سولفېكى لى داو ھەندى بلىي
يەكودوو لەشار دەرچووين و گەشتىنە بازگەكە...

- ئەھا... كاك رزگار ئەوتۆي!

دوازدە سەعات پېش ئىستا، كاتى ويستم بەو
تەكسىيەى سوارى بووبوم، بىمە ناشار، لەوى

ئەم لاو ئەولاي يەكترمان ماچ كرد و
ماوھىەك يەكترمان دواند و لەبەردەم شوفېر و
پاسەوانەكانى، تۆزىك بە شانوبال و رابوردوى
منى ھەلدا.. بەراستى تەرىقى كەردمەوہ.
دياربوو دەيوست بو پشكىنى جەستەى
سەرىكى ھەندەران بدات.

بەرپرسىكى لى بوو، تا ھەنووكەش لە شوئى
خوى لە بازگەكە ھەرمابوو، ئەوكات ئەو

- كاك عەزىز.. مادام بەيانى دەگەرپىتەوہ
ھەولېر... ئۆتۆمبىلەكەى من بە بەتالى دەگەرپىتەوہ
و دەتوانى لەگەل پاسەوانەكانم بچىتەوہ..

بەرپرسە دەردىكى پى كردم با بەدەوارى شرى
نەكردبى، لەبەر ئەوہى پىناسەكەمى بەدل

زۆر سوپاسم كرد، بەم جۆرە لوتفى لەگەلدا
نواند، بىرارىشى دا لەمەودوا دواى گەرانەوہى
زىاتر يەكتر ببىن.

نەبوو، لە تەكسىيەكە دايبەزاندم و نەفەرەكانى
دىكەى بەرى كرد، دواى سەعاتىك پىنەوبەردە،

شوفېر و پاسەوانەكان زۆر رېزىان گرتم، كاك
رزگار واى راسپاردبوون، ھەرەك بەرپرسىك
مامەلەيان لەگەلدا دەكردم.

ئەوسا قەناعەتى ھات كە پىناسەكەم ساختە
نىيە و رىگەى پى دام بىمە ناو شار، بۆيە

يەكەم جارم بوو سوارى ئۆتۆمبىلىكى وا بەرز
و خۆشپەرە و پانوپۆر بىم، سەرىكى پىوہرى
خىرايىەكەى بەردەمى كاكى شوفېرم كرد،

لېم مەگرن، كاتى گەشتە بازگەكە، رەنگم
نەختى گۆرا، بو ئەوہى نەمبىنى رووى خۆم

مىلەكەى لەسەر سەدوچل پلە لە جوولەدابوو،
بەبى ئەوہى ھەست بەو خىرايىەى بكەم،
لەدلى خۆمدا گوتم (لە خۆرايى نىيە، ھەموو

وەرگىرا، سەيرى ديوەكەى دىكەى شەقامە
راستالەكەم كرد، چى بكەم بەراستى ترسام
ھەمان گىچەلى دوئىم پى بكات..

بەرپرسەكان ئەو ھەموو ئۆتۆمبىلە عەنتىكانەيان
وہلا ناوہ و سوارى ئەم جۆرە ئۆتۆمبىلانە دەبن،
چەند رۆژنامە و گۆفارىك لەناو سەبەتەكەى

كاكى شوفېر لە شەقامى (قىبى تايبەت
بە بەرپرسان) دواى سلاوقوتىكى بەرپرسى

بەردەم داترابوون، دەستم بو يەكىك درىژكرد و
كەوتمە خوئىندەوہى، يەكەم جارم بوو بتوانم لە
ناو ئۆتۆمبىل شتىك بخوئىنمەوہ، تەكسىيەكانى

بازگەكە بوى دەرچوو، باوہرم نەكرد وا بە
ئاسانى دەر بازم بووبى:

ئەو ھەموو چۆن بوو رايان نەگرتىن..؟!
- قوربان چۆن رايان دەگرن، كەس ھەيە
ئۆتۆمبىلى كاك رزگار نەناسى و راي بگرى..

- مامۆستاگيان ھەزەكەى لەكام چىشتخانە
لابدەين؟

(كاك رزگار) برادەرىكى كۆنم بوو، دواى
دابرائىكى زۆر، زانىم بوو تە مەسئول و

جارجارە لەسەر شاشەى تەلەفزيون و لاپەرەى
رۆژنامەكان وئىنەكەيم دەبىنى، دوئى شەو لە

سوپەرماركتە گەورەكە لەگەل پاسەوانەكانى
بەناو كەلوپەلەكاندا دەگەرا، ھەزم دەكرد

قسەيەكى لەگەلدا بكەم، بەلام ترسام خۆيم
لى نەناس بكات و تەرىقم بكاتەوہ، بۆيە رووم

لى وەرگىرا، بەلام ئەو لە دواوہ دەستى خستە
سەر شانم:

وشیاری کردمەو و سەیریکی کاترمیڤەکم کرد، هیشتا سەعاتیکی بۆ کاتی نوێژ مابوو. - با بەدلی ئیو و ئیو شارەزاترن، گرنگ ئەوێه شوینیکی باشی بۆ نوێژکردن هەبێ.

ماوێهەکی دیکە رۆیشتین، کاکێ شوفیر ستیرنی تۆتۆمبیلەکە بەلای یەکی لە چیشتخانەکان شکاندەو.

- مامۆستا.. ئیڤه شوینیکی باشی بۆ دەستنوێژ هەلگرتن هەیه و خواردنیکی باشی هەیه.

(ئێڤه هەمان ئەو چیشتخانەیه بوو کە دوینی نانی نیوڤرۆم تێداخوارد، یەکسەر نەفەسم تەنگ بوو، ئەمەش نیشانە ی بەرزێ گۆشاری خوینم بوو، ئارەزووی خواردنیشم لە دەست دا، خۆزگە لێڤه لامان نەدا، خاوەنی چیشتخانەکم ناسییهو.. بە تەنگەتاوییهو بە پیرمەو هات و شاگردەکانیشی بەو پەری رووخۆشییهو، میژ و کورسییهکانیان بۆ سازکردین.

- بفرمۆن.. چی ئەمر دەکە ی؟

کاکێ شوفیر و پاسەوانەکان سەیری منیان کرد، وەك بلین.. تۆ لە پێشدا قسان بکە.

- من زۆرم برسی نییه، ئەگەر زەحمەت نەبێ و بلوێ تەنھا یەك شیش جگەرم بۆ بیئە؟

- قوربان، بۆ نابێ؟ جەنابت هەرچی داواکە ی دەبیت.

هەندی بلی یەك و دوو شیشیک جگەری وام بۆهات، سویندت لەسەرم نییه، لە ژیانمدا شیشی جگەری وام نەدیبوو، برۆا بکەن هەر پشکیکی ئەوئەندە ی پاساریهەك دەبوو، ئەگەر بلیم نیو کیلۆ جگەری پێو کرابوو، باوڤر بکەن. هاوئەکانیشم چی خۆش و بەتام بوو، هاتە بەردەمیان و نۆشی گیانیان کرد، چەند جاریکیش خاوەنی چیشتخانەکە بە زاتی خۆی هاتە بەردەممان و نەبادا کەموکورتییهکمان هەبێ لە چۆنیەتی خواردنەکە ی پرسێ.

دنیا یەکی سەیره! هەر خاوەنی ئەو چیشتخانە یه بوو، دوینی لەبەرچاوی ئەو خەلکە و بی ئەوێ حسیبیک بۆ سەری سپیم بکات، تەریقی کردمەو، تەنھا لەبەر ئەوێ گۆتم (زەحمەت نەبێ تەنھا سووپیکم بۆ بیئە)

- سووپی چی..؟ کاکە لێڤه بەتەنھا سووپمان نییه، باشترە نان نەخۆن، کاکە ئەگەر نیتانە با لەسەر کیسە ی ئیمە بێ.

وا دەمی لێ کردمەو، قەت نەمزانیبوو کە سووپ خواردن ئەوئەندە شوورە یی بیت، باشە ئیمرو دەبی کاکێ کەبابچی بەچیم تی بگات وا گۆڤاوه، زوو خواردنەکم تەواو کرد و ویستم من پارەکە بدم، بەلام خاوەنی چیشتخانەکە بەزاتی خۆی دەست لەسەر سنگ لەبەر دەمم هەلساو گوتی:

- قوربان، پارەکەتان دراوه.

تا ئیستاش نازانم کێ داویەتی، دوا ی ئەوێ نوێڤه کەشمان کرد، کەوتینە رێ، لەگەل هاتن و تێپەرینی ئەو دیمەنە جوان و دلگیرانە ی کە لەودیوی جامی تۆتۆمبیلەکەو دەردەکەوتن، کەوتمە نیو دەریای خەیاڵاتیکی گەوره:

(بۆ دەبی خەلکانیک هەبن، لیت بترسن، ئەوسا ریزت بگرن؟! یان هەندی کەس هەرچی بلیت و بیکات راست بێ و هەندیکی دیکەش بەردەوام گوفتار و جولانەویان لە ژیر میکروئسکۆبدا بێ، خۆ رەنگ نییه بە نەدار و بی دەسەلاتت بزائن، یان بەجاریک دەتخەنە پەراوێزەو دواتر دەتکەن بە کارەکتەری هەموو سەرگۆزەشتە سەپروسەمەرەکان و پالەوانی نوکتە بیئامەکانیان، بۆیه بەلای من (میکیا فیلی) راستی فرمۆه - خەلکی لەجیاتنی ئەوێ ریزت بگرن، باشترە لیت بترسن - ئەو خەیاڵانە و چەندان خەیاڵی دیکە پرساریان دەرووژاند و هەولی ترازانی دەروازە داخراو و بی وەلامەکانیان دەدا، بۆ چەند جاریک پرساریهەکان بە میژووی

پرووداوه كانى چەندان سالەى رابوردوويدا شۆر دەبوو ۋە بە ناخى دەيان كەسايەتى پلەپايەى ھەمەجۆرى كۆمەلگادا شۆر دەبوو ۋە، يېپەرۋا سەعاتىكى خاياند.

- مامۇستاگان ئەو گازىنۆيەى بەردەممان دۇستى خۇمانە و ساردىيى چاكى ھەيە، چى دەلىي نەختى لاي بسرەوين.

- چى تىدايە، منىش دلم چوۋەتە ساردىيەك. لە گازىنۆكە دابەزىن و شاگردەكان بە پىرمانەۋە ھاتن، دياربوو پاسەوانەكانيان باش دەناسى، ھەموو شتىكىيان ۋە لاۋەنا و خەرىكى شويىن سازکردن بوون بۇمان، گازىنۆكە پازدە بىست كەسىكى لى بوو، جۇگە ئاۋىكى سازگار بەناو گازىنۆكەدا گوزەرى دەکرد و بەرەو ناو چەمەكەى تەنىشتى لىژدەبوو ۋە، بوتلى ساردەكانيان خستبوو ناو ئاۋەكە، بەراستى ساردى كەللەتەزىن بوون.

- مامۇستا بەخىرپىن و سەرچاۋان ھاتن، پارەى ساردەكانىشتان واسلە.

سەپىرى وردە ماسىيەكانى ناو جۇگەكەم دەکرد، لە گەل دەنگەكە سەرم بەرزكردەۋە، ئەفسەرىكى پۇلىسى ھاتوچۇ بە بەرگى فەرمىيەۋە لەبەردەم ۋەستابوو، شىۋەى لاي من نامۇ نەبوو، بەرايى وامزانى دۇستى پاسەوانەكانە، پاشان بۇم دەركەوت، ئەوانىش نايانسن، دواى بىركردنەۋەيەك.

دۆزىمەۋە، بەلى ھەفتەيەك نابى سزاي سەرىپچى ئۆتۆمبىلەكەم بۇ ھاتبوو، چووم پەنجا ھەزارەكە بەدم، كاكى پارەۋەرگەر گوتى: كاكە سەعات دوازەيە، كاتى پارەۋەرگرتن نەماۋە، بەيانى زوو ۋەرەۋە، ئەۋەندەى ھەۋلەم لەگەلى دا، بى سوود بوو، گوتم فەرمانبەرم و ناتوانم بەيانى زوو بىم، ئەو گويى پىم نەدا و پەنجەرەكەى لەسەر داخستم، لەودىو بە پارانەۋە باسى چۆنىەتى پروودانى سەرىپچىيەكەم بۇ كرد، ئەو رۇژە ئۆتۆمبىلەكەم لەناو چەندان ئۆتۆمبىلى عەنتىكە راگرتبوو، بەلام

لە بەدبەختى من، تەنھا بۇ شېرە ئۆتۆمبىلەكەى من سزاي سەرىپچى بە جامى ئۆتۆمبىلەكەمەۋە ھەلۋاسرابوو!

كاكى پارەۋەرگەر لەودىوى پەنجەرەكەۋە قىراندى:
- ئىۋە وا فېربوونە، ھەركە سزادەدرىن ئەو قەۋانە لى دەدەن..

خەرىك بوو بگەرپىمەۋە.. لەپەر ناسىاۋىكم بۇ پەيدا بوو، يەكسەر بردمىە لاي ئەو زاتە، دواى چايە خواردنەۋە و رېژىلناتىكى زۇر، بەدواى پارە ۋەرگەرەكەى نارد، ھەر زووبەزوو كارەكەى بۇم جىبەجى كرد.

(دواى ئەو ۋەبىرھاتنەۋەيە)، لە شويىنى خۇم ھەلسام و دەستەكانى كاكى ئەفسەرم گوشى و داۋاى لىپووردنم لى كرد كە زوو نەمناسىيەۋە. كەوتىنە رېگا، جگە لەۋەى ئۆتۆمبىلەكەى خۇش و خۇشپەرە بوو، بەدرىژايى رېگاش كاكى شوفىر بەردەۋام كارامەيى خۇى لە لىخوپرىندا دەنۋاند.

كاتى گەيشتىنە ناو شار، ھىشتا بانگى شىۋان نەدرابوو، لەبەر ئەۋەى مالىكەمان لەسەر شەقامە سەرەككىيەكە بوو و زۇر دوور نەبوو، ويستم لە رېگا دابەزم، بەلام ئەو بەرپىزانە قىبووليان نەكرد و لەبەر دەرگاي مالىكەمان يەكىك لە پاسەوانەكان دەرگاي بۇ كردمەۋە و دايبەزاندم، دەردوراۋسىكانم يەكەم جاربوو بەم جۇرەم بىينن، تەنھا شەۋىك لە گەرەك دوور كەۋتبوومەۋە، كەچى لىم كۆبوونەۋە: (ياخوا بەخىر بىيتەۋە، بەراستى گەرەكت چۆل كىرەبوو).

باۋەرپكەن جارى ۋاھەبوۋە دە رۇژان لە سەفەر بوۋىمە و ھىچ كەسى پىيى ۋانەبوۋە كە گەرەكم چۆل كىرەبى، رەنگە ئەو خەلكە لىيان تىكچوۋىسى و بىريان چوۋىتەۋە من ھەر مامۇستا نازىزەكەى جارانم و من و مەستۋولى كوچا مەرحەبا!

دەزانم ئەو خەلكە چەندە تامەزرۋى زانىنى

نەينى ئەو ئۆتۈمبىلە بەرزە و ئەو پاسەوانانەن!
با ھەروابى، با باش بىريان بخەنە كار
و مېشكىان شەكەت بىكەن، تا ئەو نەينىيە
تەلىسىم ئامىزە بدۆزنەو، رەنگە ناھەقىشيان
نەبى، چونكە خەلكى لەو عەيامە لە پرىكدا
دەبن بە كورپىك!

لىتان ناشارمەو لەو رۆژەو گۆرانكارىيەك
بەسەر ھەلسوكەوتم داھاتو، خانەوادە و
ھاوئەلەكانىش ھەستيان پى كر دوو، شەو
نىيە خەونىك نەبىنم كە بوويمە مەسئوللىكى
گەورە، زۆرجارىش لە زىندەخەونەكانمدا وەك
مەسئوللىكى قەبە رەفتار دەكەم و فەرمانى زل
زل دەردەكەم، واى لىھاتو خەرىكە مندالەكانم
و قوتابىيەكانىش لىم بىزار دەبن، چەند جارلىك
دايكى مندالان ئاگادارى كر دوومەتەو كە لە
كاروبارى مالدا سستى دەنوئىم و بىرپارەكانىش
بەسەرياندا جىگەى نىگەرانىيە، ئەو رۆژە لە
قوتابخانەكەم لە گەل بەرپۆئەبەرەكەم تووشى
شەرىك بووم، چەند قوتابىيەكەم لەسەر شتىكى
بچووك داركارى كر دووم، يەكىكىشيانم نىو
سەعاتىك لەبەر باران راگرتبوو..

ئەو ھەموو گۆرانكارىيانە لە ژيانمدا ھەر
ھىچ نىيە لەچاۋ ئەو خەونەى دوئىنى شەو
بىنىم، بەلى دوئىنى شەو لەخەوما بووبووم
بە مەسئوللىكى عەيار بىست و چوار، بە
جلوبەرگى سەر كرده سەربازىيەكان وەك پىتى
ئەلف چەقى بووم، لە جىي ئەو جووتە سىمىلە
پان و پۆرەم، سىمىلىكى قنج و نىوہبازنەيىم
لى رۋا بوو، بازوبەندىكى وئەى خاچىكى
كۆماو لە قولم بەسترا بوو، بالى راستىش
تەواو كرابوو ھەو و سوپايەكى بىژمار بە ژىرىدا
تىدەپەرىن، بۇ ھەر كويىكە دەچووم دىزەم بە
گۆزەدا دەدا.